

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Asocialaus elgesio psichologija: laimėjimai, problemos ir perspektyvos	S 006	Filosofijos	Psichologijos institutas
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS
paskaitos		konsultacijos	
individualus	7	seminarai	

Dalyko anotacija
<p>Asocialaus elgesio samprata. Asocialaus elgesio kriterijų ir formų išskyrimo problema. Asocialų elgesį aiškinančios psichologinės teorijos (psichodinaminės, socialinio mokymosi, socialinės kognityvinės, racionalaus pasirinkimo ir kt.). Asocialaus elgesio konceptualizacijos problemos.</p> <p>Agresija ir asocialus elgesys. Agresijos samprata ir formos. Agresyvių elgesį aiškinančios teorijos: instinkty, frustracinė, socialinio mokymosi, socialinės kognityvinės, bendroji (integracinė). Seksualinė agresija ir ją aiškinančios psichologinės teorijos (socialinio mokymosi, evoliucinė, integracinė). Agresyvaus elgesio konceptualizacijos problemos.</p> <p>Priklausomybių psichologijos dėmenys: alkoholizmas, narkomanija, azartiniai žaidimai. Psichologinės ir fiziologinės priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų formavimasis: prielaidos ir priežastys, eiga, padariniai. „Priklausomos asmenybės“ psichologiniai bruožai. Priklausomybių įveikimo strategijos ir problemos.</p> <p>Suicidinio elgesio samprata. Socialinės-psichologinės suicidinio elgesio prielaidos. Suicidinio elgesio tipai ir pagrindiniai motyvai. Paauglių suicidinio elgesio ypatumai. Suicidinio elgesio prevencijos problemos.</p> <p>Kriminaliniai nusikaltimai ir jų psichologinė charakteristika: vagystės, vandalizmas, nužudymai, išprievartavimai, terorizmas ir kt. Kriminalinio elgesio motyvacijos ypatumai (motyvų formavimasis, sąveika, kaita). Kriminalinio elgesio prevencijos strategijos ir problemos.</p> <p>Pagrindiniai asocialų elgesį skatinantys / slopinantys veiksniai ir jų tarpusavio sąveika: asmenybės raidos sąlygos šeimoje ir mokykloje, individualios savybės ir psichikos sutrikimai, bendraamžių grupės ir masinių medijų poveikis. Asocialaus elgesio determinizmo problemos.</p> <p>Asocialios asmenybės formavimosi mechanizmai: klasikinis ir operantinis sąlygojimas, motyvų poslinkis į tikslą, identifikacija, modeliavimas, socialinės informacijos apdorojimas, vidinių ir išorinių reikalavimų neutralizacija. Asmenybės formavimosi mechanizmai ir jų funkcionavimas ypatingomis sąlygomis. Asocialios asmenybės formavimosi mechanizmų funkcionavimo kontrolės problemos.</p> <p>Pagrindiniai asocialaus elgesio prevencijos principai (diferencijuotų poveikio priemonių taikymas, pozityvaus asmenybės potencialo aktyvinimas, teigiamų išgyvenimų perkėlimas į naujus objektus ir kt.) ir kryptys (darbas su asocialia asmenybe, jos šeimos nariais, referentine grupe ir subkultūra).</p> <p>Socialinės-psichologinės pagalbos asocialiai asmenybei problemos ir perspektyvos.</p> <p>Išankstiniai reikalavimai: psichologijos magistro laipsnis.</p>
Pagrindinė literatūra
Addicted to crime. (1997). Ed. by J. E. Hodge, M. McMurran, C. R. Hollin. Chichester: John Wiley and Sons.
Bartol C. R., Bartol A. M. (2011). Criminal behavior: A psychological approach. 9-th ed. Boston: Prentice Hall.
Blackburn R. (2005). The psychology of criminal conduct: Theory, research and practice. Chichester: John Wiley and Sons.
Bonta J., Andrews D. A. (2017). The psychology of criminal conduct. 6-th ed. London: Routledge.
Bulotaitė L. (2004). Narkotikai ir narkomanija: iliuzijos ir realybė. Vilnius: Tyto alba.
Canter D. (2008). Criminal psychology: Topics in applied psychology. London: Hodder Education.
Current perspectives in forensic psychology and criminal behaviour. (2012). Ed. by C. R. Bartol, A. M. Bartol. 3-

rd ed. Los Angeles: Sage.
Čepas, A., Dobryninas, A., Valickas, G. (red.) (2018). Nužudymai Lietuvoje. Vilnius: Justitia.
Developmental origins of aggression. (2005). Ed. by R. E. Tremblay, W. W. Hartup, J. Archer. New York: The Guilford Press.
Gailienė D. (1998). Jie neturėjo mirti: Savižudybės Lietuvoje. Vilnius: Tyto alba.
Handbook of offender assessment and treatment. (2001). Ed. by C. R. Hollin. Chichester: John Wiley and Sons.
Handbook of violence. (2002). Ed. by L. A. Rapp-Paglicci, A. R. Roberts, J. S. Wodarski. New York: John Wiley and Sons.
Hollin C. R. (2013). Psychology and crime: An introduction to criminological psychology. 2-nd ed. London: Routledge.
Homicide: A forensic psychology casebook. (2017). Ed. by J. Swart, L. Mellor. Boca Raton, FL: CRC Press.
International perspectives on violence risk assessment. (2016). Ed. by J. P. Singh, S. Bjorkly, S. Fazel. New York: Oxford University Press.
Moeller T. G. (2001). Youth aggression and violence: A psychological approach. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
Palmer E. J. (2003). Offending behaviour: Moral reasoning, criminal conduct and the rehabilitation of offenders. Cullompton, Devon: Willan Publishing.
Pathological gambling: A clinical guide to treatment. (2004). Ed. by J. E. Grant, M. N. Potenza. Washington: American Psychiatric Publishing.
Psychological theories of drinking and alcoholism. (1999). Ed. by K. E. Leonard, H. T. Blane. 2-nd ed. New York: The Guilford Press.
Social psychology of punishment of crime. (2009). Ed. by M. E. Oswald, S. Bieneck, J. Hupfeld-Heinemann. Chichester: Wiley-Blackwell.
The international handbook of suicide and attempted suicide. (2000). Ed. by K. Hawton, K. van Heeringen. Chichester: John Wiley and Sons.
The psychology of criminal and antisocial behavior: Victim and offender perspectives. (2020). Ed. by W. Petherick, G. Sinnamon. Amsterdam: Elsevier, Academic Press.
The psychology of hate. (2005). Ed. by R. J. Sternberg. Washington: American Psychological Association.
The social psychology of crime: Groups, teams and networks. (2004). Ed. by D. Canter, L. Alison. Ashgate: Ashgate Publishing Company.
The social psychology of good and evil. (2004). Ed. by A. G. Miller. New York: The Guilford Press.
Valickas G. (1997). Psichologinės asocialaus elgesio ištakos. Vilnius: LTA.
Violence, crime and mentally disordered offenders: Concepts and methods for effective treatment and prevention. (2000). Ed. by S. Hodgins, R. Muller-Isberner. Chichester: John Wiley and Sons.
Ward T., Polaschek D. L. L., Beech A. R. (2006). Theories of sexual offending. Chichester: John Wiley and Sons.
Webster C. D., Haque Q., Hucker S. J. (2014). Violence risk-assessment and management: Advances through structured professional judgement and sequential redirections. 2-nd ed. Chichester: John Wiley and Sons.
What works in offender rehabilitation: An evidence-based approach to assessment and treatment. (2013). Ed. by L. A. Craig, L. Dixon, T. A. Gannon. Chichester: Wiley-Blackwell.
What works: Reducing reoffending. Guidelines from research and practice. (2006). Ed. by J. McGuire. Chichester: John Wiley and Sons.
Žukauskienė R. (2006). Kriminalinio elgesio psichologija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Gintautas Valickas	Dr. (HP)	<p>Valickas, G., Vanagaitė, K. (2017). Teismo posėdžio dalyvių teisėsaugos institucijų ir pareigūnų elgesio vertinimai: 2012 ir 2015 metų tyrimų duomenys. <i>Teisė, 102</i>, 31–49.</p> <p>Maceina, T., Valickas, G. (2017). 2016 Lithuanian parliamentary elections: Implicit and explicit attitudes of young adults toward the political parties. <i>Politologija, 4 (88)</i>, 66–104.</p> <p>Čepas, A., Dobryninas, A., Valickas, G. (red.) (2018). <i>Nužudymai Lietuvoje</i>. Monografija. Vilnius: Justitia. – 343 p.</p>

	<p>Valickas, G. (red.) (2018). <i>Teisėjų elgesio ir įvaizdžio socialinė percepcija</i>. Monografija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. – 688 p.</p> <p>Maceina, T., Valickas, G. (2019). Teisėjų sprendimų priėmimas: intuityvus ir racionalus informacijos apdorojimas. <i>Teisė</i>, 110, 61–79.</p> <p>Valickas, G., Vanagaitė, K. (2019). Prokurorų patiriamo streso ir jo įveikos ypatumai: dviejų tyrimų duomenys. <i>Teisė</i>, 112, 46–69.</p> <p>Čunichina, K., Valickas, G., Navickas, V., Pakalniškienė, V. (2020). The image of judges and courts perceived by children. <i>Psychology and Law</i>, 10 (1), 133–142.</p> <p>Cimalanskaitė-Kazlauskienė, V., Valickas, G. (2020). Pataisos įstaigų ir jų darbuotojų įvaizdžio ypatumai. <i>Teisė</i>, 115, 19–41.</p> <p>Valickas, G., Švedas, G., Vanagaitė, K., Barysė, D. (2021). COVID-19 pandemijos pirmos bangos metu Lietuvoje taikytų ribojimų ir draudimų vertinimas. <i>Teisė</i>, 121, 8–26.</p> <p>Vanagaitė, K., Valickas, G., Mikuličiūtė, V., Čunichina, K. (2021). <i>Vaikų teisinė ir ekonominė socializacija</i>. Mokomoji knyga. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. – 264 p.</p> <p>Valickas, G., Vanagaitė, K. (2022). Lietuvos prokurorų ir prokuratūrų įvaizdis. <i>Teisė</i>, 122, 104–124.</p>
--	---

Patvirtinta Psichologijos doktorantūros komitete 2022 m. balandžio 25 d., protokolo Nr. 15600-KT-150

Psichologijos doktorantūros komiteto pirmininkas prof. dr. Evaldas Kazlauskas